

УТВЪРЖДАВАМ:

Д. Годорова
Директор

ПРОГРАМА

за

подкрепа на личностното развитие на ученика в ОУ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

за учебната 2022/2023 година

*Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за
предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия
съвет на проведено заседание*

I. ОСНОВНИ ИДЕИ

След семейството училището е значим фактор във формирането на личността и в изграждането на нови ролеви отношения. Училището поставя пред децата реални изисквания да взаимодействат, да се трудят, да се съобразяват, да намерят и заемат своето място в колектива и в социалната среда. Училището има своите значими функции да подпомогне порастващото дете да открие и развие своята индивидуалност; да осигури среда, в която ученикът да може да се сравнява, да се конкурира и сътрудничи, за да възпита у себе си онези умения, които ще го направят социално адаптивен и способен да се впише в общността.

Училището като институция изгражда позитивен организационен климат, създава условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

Училището самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за подкрепа за личностно развитие на детето и ученика, за изграждане на позитивен организационен климат, за утвърждаване на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност, които се базират на идеите и принципите на приобщаващото образование.

II. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

Общата подкрепа за личностно развитие включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на закона;
3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. Консултации по учебни предмети;

6. Кариерно ориентиране на учениците;
7. Занимания по интереси;
8. Грижа за здравето;
9. Поощряване с морални и материални награди;
10. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
11. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;

III. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

A. Дейности, свързани с екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.

1. Обмяна на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители,

2. Изготвяне на програми за развитие на учениците с обучителни трудности.
Срок: IX, X .
Отг.: Всички учители,

B. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.

1. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

1. Психологическа подкрепа на учениците и развиване на умения за учене.

Срок:
Постоянен
Отг.: класните ръководители

B. Дейности, свързани с кариерно ориентиране на учениците.

1. Осигуряване на подходящи тестови методики и информационни материали за учениците от VII, VIII клас

Срок: X.
Отг.: Класни ръководители,

1. Провеждане на ролеви игри и решаване на казуси на тема „Моята работа“ с учениците от IV, VII.

Срок: XII.
Отг.: Класни ръководители,

1. Провеждане на беседи с външни гости. Покана на родители на ученици с различни професии в ЧК за учениците

Срок:
Постоянен

Отг.: Класни ръководители,

Г. Дейности, свързани със занимания по интереси.

1. Обмяна на информация между учителите и учениците за установяване интересите на учениците.

Срок:
Постоянен

Отг.: Класни ръководители,

2. Създаване на клубове по интереси.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички
учители

1. Организиране на допълнителни културни, спортни и др. дейности и инициативи от Ученическият съвет.

Срок:
Постоянен
Отг.: Ученически
съвет

1. Включване на учениците в извънкласни дейности и мероприятия-тържества, конкурси, състезания, концерти.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

Д. Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.

1. Осигуряване на достъп до всички налични информационни ресурси с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

Срок: Постоянен
Отг: Всички учители

Е. Дейности, свързани с грижа за здравето на учениците.

1. Осигуряване на медицинско лице в училище.

Срок:
Постоянен

1. Осигуряване на сигурна и безопасна материална база.

Срок:
Постоянен
Отг.: Директор,

1. Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот.

Срок: Постоянен
Отг.: Мед. сестра,
класни ръководители

1. Провеждане на тематични инструктажи.

Срок: Постоянен
Отг.: Класни
ръководители

1. Включване на учениците в спортни дейности и мероприятия, туризъм.

Срок: Постоянен
Отг.: Учители по ФВС

Ж. Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.

1. Съобщаване и похвала за високите постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и др., за приноса им към развитието на училищната общност .

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

1. Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

1. Избор и награждаване на Клас на годината.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

1. Връчване на похвални писма до родителите на ученици с отличен успех и високи постижения.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

1. Материални награди за високи постижения на отделни ученици.

Срок:
Постоянен
Отг.: Директор

И. Дейности, свързани с превенция на насилието.

1. Представяне на учениците и преподавателите Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето 2012-2015 година и Конвенцията на ООН за правата на детето.

Срок:

Постоянен

Отг.: Класни
ръководители

2. Провеждане на регулярни срещи с Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаването на атмосфера на доверие и подкрепа.

Срок:

Постоянен

Отг.: Ръководство

3. Провеждане на индивидуална работа с учениците, станали жертва на тормоз/ насилие и ученици с агресивно поведение от педагогически съветник.

Срок:

Постоянен

Отг.:

координатор

психолози

4. Своевременно прилагане на санкции в случаи на насилие.

Срок:

Постоянен

Отг.: Класни

ръководители

5. Разговори с родителите и осигуряване на своевременна психологическа подкрепа на ученици в риск.

Срок: Постоянен

Отг.: Класните ръководители

6. Провеждане на лекции, беседи, презентации в начален и среден курс на следните теми:

- „Насилие между деца“
- „Домашно насилие“
- „Разрешаване на конфликти“
- „Агресия и нейното проявление“
- „Кибертормоз“

Срок: Постоянен

Отг.: Класните ръководители

7. Ангажиране на Ученическия съвет и ученици доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и обществото:

- Съвместно участие по проекти – „Върни моя приятел в училище“
- Организиране и провеждане на училищни мероприятия
- Провеждане на тематични игри и беседи на ученици в начален и среден курс.
- Спортни мероприятия

Срок: Постоянен

Отг.: Ученически съвет

8. Диагностициране на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаването на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство.

Срок:

Постоянен

Отг. Всички учители:

9. Използване на посредник при разрешаване на конфликти в училище.

Срок:

Постоянен

Отг. Всички учители:

10. Провеждане на вътрешно училищни обучения на преподавателите за справяне с агресията на учениците.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

11. Работа на УКППМН при случаи на тормоз/ насилие. Периодично разглеждане на случаите.

Срок: Постоянен

Отг.: УКППМН

12. Включване на родителите към различни съвместни дейности с цел установяването на добър диалог и отношения на доверие между ученици, родители и учители.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители,

педагог. съветници

психолози

13. Съвместна работа с Дирекция за социално подпомагане, ДПС, РПУ и други институции.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

Й. Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.

❖ Дейности, свързани с мотивация на учениците.

1. Провеждане на анкета и наблюдение на учениците с цел подобряване на учебната среда.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

2. Създаване на Етичен кодекс на учениците.

Срок: X.
Отг.: Ученически съвет

3. Създаване на клубове и групови занимания по интереси.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители
Педагогически екип

4. Провеждане на тематични училищни конкурси и мероприятия, осигуряващи възможности за изява на учениците.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

5. Създаване на добра практика за зачитане на напредъка и успехите на учениците – награди, грамоти, поздравителни съобщения по уредбата на училището, похвални писма до родителите.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

6. Осигуряване на възможност за пълноценен диалог и обмен между учениците от начален, среден и горен курс.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

7. Провеждане на дискусии и беседи с учениците от различните образователни степени на тема смисъла от образование, лични интереси, успешна реализация.

Срок: Постоянен
Отг.: Класни ръководители

8. Изготвяне на портфолио по различните предмети от всеки ученик.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

9. С цел оценка на развитието на всеки отделен ученик преподавателите правят писмена рецензия на контролните и класните работи, която включва заложения материал за усвояване и съответно степента на усвояване от всеки ученик.

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

10. Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа:

- Точни критерии за взаимоотношенията в класната стая;
- Взаимоуважението като основен принцип на отношенията учител – ученик и ученик – ученик;
- Изготвяне и спазване на критериите за оценяване;
- Спазване на умерена дистанция учител – ученик;
- Разнообразяване методите на преподаване;

- Осъществяване на своевременна обратна връзка и конкретни препоръки от учителите по всички предмети;
- Отчитане напредъка на ученика

Срок: Постоянен
Отг.: Всички учители

11. Осигуряване на консултации по отделните предмети.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

12. Отчитане на индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик и за придобитите компетентности – знания, умения и отношения.

Срок:
Постоянен
Отг.: Всички учители

13. Установяване на силните страни на всеки ученик и на индивидуалните нагласи по отношение на ученето и участието в живота на общността.

Срок: м. ноември
Отг.: Всички учители

❖ Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.

Срок: м. септември

Отг.: директор

1 Събиране и предаване на координатора на информация за трудноуспяващите ученици от всички степени на образование и изготвяне на план за личностна подкрепа. Планът за подкрепа включва:

- целите, задачите и видът на допълнителната подкрепа за личностно развитие;
- описание на възможностите, силните страни и потенциала на ученика за включване и участие в образователния процес;
- определяне на срока на предоставяне на допълнителната подкрепа;
- определяне на конкретни образователни цели и очаквани резултати от обучението на ученика;
- определяне на начини за оценяване на напредъка на ученика;
- определяне на специални педагогически, терапевтични и други методи и средства за постигане на целите;
- определяне на честотата на осъществяване на дейностите за допълнителна подкрепа;
- описание на екипната работа с ученика, на ролята и отговорностите на педагогическите специалисти и на родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, при предоставянето на допълнителната подкрепа;
- описание на необходимите ресурси за допълнителната подкрепа и за ефективен преход между институциите или между отделните етапи и степени на образование и на координацията на работата с

учениците, които получават допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок:

Постоянен

Отг.: координатор,
учители

2. Обсъждане от ученика и класния ръководител с цел изясняване и получаване на подкрепа за разрешаването му.

Срок: Постоянен

Отг.: Класни ръководители

3. Консултиране на ученика и/ или родителите с педагогически съветник.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители:

5. Включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.

Срок: Постоянен

Отг. Всички учители:

6. Насочване на ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители

7. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогическия екип

8. Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразено с неговите желание и възможности.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогическия екип

9. Осигуряване на условия за включване на ученици с проблемно поведение в дейности и инициативи, основани на подхода „връстници обучават връстници“.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогическия екип,
ученически съвет

10. Прилагане на наказания на учениците с проблемно поведение, съгласно Закона за образование от 01.08.2016г и ПУДУ; изготвяне на индивидуални програми за допълнителна педагогическа, психологическа и социална подкрепа на съответните ученици.

Срок: Постоянен

Отг.: Педагогическия екип

К. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.

1. Наблюдение и провеждане на тестове с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците.

Срок:
Постоянен

Отг.: Всички учители,

2. Определяне със заповед на директор на координатор за организиране и координиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: м. септември

Отг.: Директор

3. Работата по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището като се определя водещ на случая. Водещият на случая на ученика координира работата на специалистите и развива отношения с ученика, така че тези отношения да стимулират неговото обучение, участието му в дейността на училището и личностното му развитие.

Срок: постоянен

Отг.: Екип за подкрепа на
личностно развитие

4. Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители,
ресурсен учител

5. Събиране и предаване на координатора на информация за трудноуспяващите ученици от всички степени на образование и изготвяне на план за личностна подкрепа.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор, учители

6. Координаторът предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен

Отг.: координатор

7. Установените екипи осигуряват консултации по предмети, психологическа и социална подкрепа на нуждаещите се ученици.

Срок: Постоянен

Отг.: Екипите за подкрепа
на личностно развитие

1. Насочване за индивидуална работа с логопед, ресурсен учител.

Срок: Постоянен

Отг.: Всички учители,

1. Координаторът предлага на директора в случай на необходимост да осигури допълнителни специалисти като организира и координира осигуряването им в зависимост от индивидуалните потребности на ученика от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, Държавния

логопедичен център, център за подкрепа на личностното развитие, включително център за специална образователна подкрепа, специално училище за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания и/или от доставчици на социални услуги в общността, получили лиценз за предоставяне на социални услуги за деца по реда на Закона за закрила на детето.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор, учители

1. Координаторът координира работата с родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, включително по отношение включването му в работата на екипа за подкрепа за личностно развитие на ученика.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор, учители

1. Координаторът координира работата и взаимодействието на всички екипи за подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор

1. Координаторът съхранява документите на всеки ученик, за което е формиран и работи екип за подкрепа за личностно развитие.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор
училищното образование и с други институции и организации, работещи с деца, по отношение предоставянето на обща и/или допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор

15. Координаторът координира предоставянето на методическа подкрепа от регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, от Държавния логопедичен център, от център за специална образователна подкрепа и съдейства за провеждането на различни форми на обучение на педагогическите специалисти в училището.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор

Срок: Постоянен

Отг.:

координатор

17. След приключване на втория учебен срок на съответната учебна година координаторът изготвя и предоставя на педагогическия съвет обобщен доклад-анализ за състоянието на процеса на приобщаващото образование в училището. Докладът се предоставя и на началника на съответното регионално управление на образованието.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор

18. Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи и степени на образование на учениците или между институциите в системата на училищното образование.

Срок: Постоянен
Отг.: координатор

Л. Дейности, свързани с логопедична работа.

1. Осигуряване на условия за провеждане на наблюдение и тестове от логопед на учениците от начален курс. Изследване на писмената реч на учениците от начален етап. Определяне на потребностите от индивидуална логопедична работа.

Срок: м. Октомври
Отг.: Логопед

2. Индивидуална работа с логопед на ученици с установени потребности.

Срок:
Постоянен

Отг.: Логопед

1. Извършване на консултативна дейност с родители и мотивирането им за активно участие в логопедичния процес; предоставяне на методическа помощ на учителите за обучението на учениците.

Срок:
Постоянен

Отг.: Логопед

Какво представлява общата подкрепа през погледа на учителите:

Общата подкрепа отговаря преди всичко на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето при децата и учениците и на нуждата от разпознаване на дарбите на децата. Тук задача на учителя е да систематизира наличната информация за детето (портфолио, тест за училищна готовност, входно ниво, текущи оценки, наблюдение). Това обобщение не е самоцелно. В рамките на общата подкрепа учителят обобщава информация и наблюденията си, за да организира преподаването съобразно потребностите, стиловете на учене, силните страни на децата и учениците. По този начин учителят може аргументирано и навреме да посрещне със своето преподаване първите признаци на затруднения в ученето на всяко дете^[3], както и да отдели допълнително внимание на децата, които се развиват в конкретна област на знанието, спорта или изкуствата, така че те да разгърнат своя потенциал.

Освен да планира работата в клас като се основава на систематизирана информация, учителят организира консултациите си, часовете по интереси, допълнителното обучение, целенасочено.

Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание, библиотека и др., които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, и от неспециализираният персонал.

Регулярните екипни срещи осигуряват пространство и време, в което учителите да споделят свои практики, казуси и предизвикателства, на които заедно да търсят решения. Екипните срещи са формиращи професионалните общности в училището. Успехът в работата с децата е резултат от планиране и подготовка, но и от осмисляне на онова, което се е случило по време на преподаването или в класната стая. Споделянето на практики между учителите по време на екипните срещи допринася именно за това осмисляне.

В детската градина, общата подкрепа е насочена към ранно разпознаване на рискове в развитието на детето, които могат да създадат предпоставки за трудности в ученето му в училище. Вече има утвърдени методически инструменти, които ще бъдат в помощ на учителите и специалистите, както и програми за превенция и развитие на езикови, когнитивни, емоционални и социални компетентности на децата от най-ранна възраст.

Лидер е учителят. Той управлява процеса чрез въвеждане на начини за работа, адаптира учебни форми и съдържания в класната стая като диференцира подходи към различните обучителни нужди на децата и учениците. По този начин на нивото на класната стая се прилага обща подкрепа за всички деца като се разграничават отделни деца или групи в зависимост от напредъка. Диференцираният подход на учителя осигурява възможност за участие и приобщаване на разнообразието от индивидуалности.

В контекста на новия Закон и дейностите по обща подкрепа, определени от ДОО приобщаващо образование, на учителя се възлагат повече отговорности и се очаква по-високо качество на преподаването и в общуването с децата, в сравнение със ситуацията в момента. Това е една от причините да настояваме да бъде предвидено и съответно финансово обезпечаване на дейностите.

Какво представлява общата подкрепа през погледа на директора на училището:

Директорът включва в училищните политики част, посветена на подкрепата за личностно развитие. Когато принципите и процедурите на подкрепата и на приобщаващото образование са част от политиката на самото училище, това от една страна е гаранция, че те ще бъдат спазвани, а от друга е основа за ясни взаимоотношения между учителите, с родителите и със самите деца.

Директорът създава училищна процедура за обобщаване на информацията за децата. Учителят прекарва най-много време с децата в училище, той научава много за тях, успява да ги опознае в контекста на средата, в която растат. Важно е ръководството на училището да зададе структура за обобщаване на тази информация, за да може тя да се следва и да помага на всички учители. На училищно ниво тази информация за децата също се обобщава, за планиране и реализиране на дейности по интереси, за допълнителна подготовка, за позитивна дисциплина, превенция на тормоза, кариерно ориентиране.

Училищното управление задава като приоритет при анализа на информацията за учениците, превенцията на трудностите в ученето от една страна и развитието на дарбите на децата от друга.

Професионалната общност от учители в училището е двигател на промяната, защото предоставя възможност за споделено учене при обмен на практики между учителите^[4]. Тя се създава чрез организирано споделяне и обсъждане на това, което всеки от учителите поотделно прави. Необходимо е директорът на училището да създаде условия за структурирана, регулярна дискусия, която е основа за създаване на екип, на професионална общност от учителите.

Директорът се стреми да насърчава преподаване, което е съобразено с потребностите на децата, стила им на учене, силните им страни. Приобщаването се случва в общообразователното училище и смисълът му е в общата класна стая, където децата заедно учат и развиват социални умения, учителят е основния фасилитатор на този процес.

Отвъд политиките и процедурите, които канализират процесите, ролята на управлението на училището за въвеждане и за утвърждаване на приобщаващо образование в училище и на подкрепата в частност е свързана:

- С вдъхване на увереност на учителите в техните умения, особено в ситуация на промяна.
- С насърчване на ученето, на експериментирането сред учителите
- Със съхраняване на културата на приобщаване в училището^[5].